

5. NGV Global Knowledge, Current Natural Gas Vehicle Statistics, <http://www.iangv.org/currenntngv-stats/>
6. «Перелік автомобілів зі встановленим з заводу метановим обладнанням» – <https://metan.by/useful-information/metanovye-avtomobili/>
7. «Метан – паливо майбутнього» – <https://www.ueex.com.ua/files/vatagishin-ngvu.pdf>
8. «Система двопаливного живлення дизельного двигуна» – <http://autoexpert-consulting.com/stati/systemy-auto/9050-vseyadnyj-dizel-prokormit-deshevle.html>
9. «Вартість встановлення газового обладнання на дизель» – <http://pride-gas.com/news/293/>

Кошельок Г., к.е.н, доц.
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА: СИСТЕМНО-ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД

Вступ. Важливість вивчення грошових потоків обумовлюється тим, що вони обслуговують господарську діяльність підприємства в усіх її напрямках. Від якісного управління грошовими потоками залежить подальший розвиток підприємства та кінцевий результат його господарської діяльності [1, с. 86].

Основний текст. Самофінансування підприємством своєї діяльності стало першочерговим завданням. Для ефективного управління підприємством керівник повинен володіти оперативною та достовірною інформацією про те, якими коштами володіє підприємство, які платежі необхідно зробити, і які надходження очікуються найближчим часом. Крім цього керівник повинен знати та правильно обирати певні підходи до управління грошовими потоками, що надасть можливість уникнути серйозні труднощі в управлінні підприємством і фінансові втрати на підприємстві.

У різні історичні періоди існували підходи до управління грошовими потоками, які залежать від запитів користувачів економічної інформації. Але до теперішнього часу не визначено на основі певних концепцій єдиних економічних трактувань, що стосуються до управління грошовими потоками підприємства. Як зазначає, М.Ю. Чік відсутня єдина термінологія щодо управління грошовими потоками; нечітко сформульовані мета і завдання управління грошовими потоками підприємства тощо [2, с. 136-137]. В її роботі, до розуміння сутності поняття «управління грошовими потоками» та інших суміжних понять, мети і завдань управління грошовими потоками з врахуванням основного інформаційного забезпечення управління – бухгалтерського обліку, виділені такі підходи: традиційний, альтернативний, економічний, інституціональний, вартісний, обліковий, концептуальний [2, с. 136-137].

Варто зазначити, що вибір підходу до управління грошовими потоками залежить від багатьох факторів: характеру основної діяльності, рівня рентабельності, стану фінансової дисципліни, кредитної політики постачальників, ділової активності господарюючого суб'єкта, рівня його фінансового менеджменту, загального стану економіки тощо [2, с. 138].

Найбільш розповсюдженим є системний підхід. Системний підхід в управлінні грошовими потоками – це підхід до дослідження управління грошовими потоками як до системи, в якій виділені підсистеми, внутрішні і зовнішні зв'язки, що найбільш істотно впливають на досліджувані результати його функціонування, а мета кожного з елементів виділена, виходячи з загального призначення об'єкта [3, с. 391].

Сутність даного підходу полягає в реалізації вимог загальної теорії систем, згідно з якою кожен процес її дослідження повинен розглядатися як велика і складна система і, одночасно, як елемент загальної системи [4, с. 84].

На думку І.О. Бланка: «Управління грошовими потоками – це система принципів и методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням грошових коштів підприємства та організацією їх обороту» [5, с. 130].

А.М. Поддєрьогін і Я.І. Невмержицький вважають, що управління грошовими потоками варто розглядати як послідовний процес постановки завдань та їх виконання, який включає реалізацію таких етапів:

- планування та прогнозування грошових потоків і складання внутрішніх фінансових документів (бюджет грошових потоків, а також плановий звіт про рух коштів, платіжний календар тощо);
- імплементація бюджету грошових потоків, що є невід'ємною складовою системи бюджетів на підприємстві, як процес його безпосереднього дотримання при організації операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства;
- контролінг виконання бюджету грошових потоків та планових показників звіту про рух коштів;
- корегування планових величин відповідно до зміни зовнішніх і внутрішніх умов реалізації бюджету грошових потоків [6, с. 123].

У роботі І.В. Тацій, наведений процес управління грошовими потоками підприємства, який послідовно охоплює такі основні етапи:

- забезпечення повного і достовірного обліку грошових потоків підприємства і формування необхідної звітності;
- аналіз грошових потоків підприємства;
- оптимізація і планування грошових потоків;
- контроль грошових потоків [7, с. 150].

Процес управління грошовими потоками підприємства повинен здійснюватися в рамках економічної політики підприємства та бути одним із важливих інструментів досягнення основної мети підприємницької діяльності – підвищення добробуту власників капіталу за рахунок збільшення щорічного прибутку та росту ринкової вартості підприємства [8, с. 108].

Управління грошовими потоками є одним з ключових моментів у процесі щоденного управління підприємством зі сторони найкращого співвідношення між ліквідністю і прибутковістю. Необхідність управління грошовими потоками зумовлена зазначеними певними параметрами і пов'язана з наявністю чи відсутністю грошових коштів та якістю їх управління [9, с. 53].

Варто зазначити, що в економічній літературі сформувалася точка зору різних економістів, що розглянуті підходи не дозволяють сформуванню комплексного уявлення відносно категорії, що вивчається. Таким чином, термін «управління грошовими потоками» можна розглядати з позицій: як система так і процес. Отже, доцільно використовувати двоаспектний (системно-процесний) підхід для визначення сутності даної категорії, тобто розглядаючи управління грошовими потоками і як систему, і як процес. Таким чином, управління грошовими потоками являє собою систему методів, інструментів і специфічних прийомів впливу суб'єктів управління на рух грошових коштів, що здійснюються за допомогою виконання послідовних етапів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування грошових потоків. Система управління грошовими потоками передбачає наявність взаємопов'язаних між собою елементів. До них відносяться цілі, завдання, об'єкти, суб'єкти, методи та інформаційне забезпечення.

Суб'єктом є людина, підприємство, держава. Діяльність організації, досягнення поставленої мети виступає об'єктом.

Ефективність управління визначається адекватністю дій управління щодо об'єкта управління [10, с. 33].

Ефективне управління грошовими потоками дозволяє підприємству реалізувати стратегічні цілі його діяльності, забезпечити високий рівень оборотності капіталу, ритмічність діяльності, підвищити ступінь фінансової рівноваги та отримати додатковий прибуток, а також сприяє формуванню додаткових інвестиційних ресурсів для здійснення фінансових інвестицій. Управління грошовими потоками підприємства є важливою складовою частиною загальної системи управління його фінансовою діяльністю. [1, с. 89].

Висновки та пропозиції. З вищенаведеного можна зазначити, що від системи управління грошовими потоками залежить ефективність роботи підприємства, управління грошовими потоками підприємства є важливою складовою частиною загальної системи управління його фінансово-господарської діяльності, й кінцеві його результати виражаються в підсумкових показниках роботи підприємства загалом, які складаються під одночасним впливом багатьох факторів.

Використана література:

1. Литвинчук Т. В. Грошові потоки в системі управління підприємством. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 6. Т. 1. С. 86-90.
2. Чік М.Ю. Підходи до управління грошовими потоками та їх облікова інтерпретація. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 1 (45). Т.2. С. 134-139.
3. Украинская О. Концептуальная модель управления денежными потоками предприятия. *Економічний аналіз*. 2012. Вип. 10. Ч. 4. С. 391-394.
4. Блауберг И. В., Юдин Э.Г. Становление и сущность системного подхода. М. : Наука, 1973. 270.
5. Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия. К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. 496 с. [«Энциклопедия финансового менеджера»; Вып. 4].
6. Поддєрьогін А.М., Невмержицький Я.І. Ефективність управління грошовими потоками підприємства. *Фінанси України*. 2007. № 11. С. 119-127.
7. Тацій І. В. Аналіз грошових потоків підприємства. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2014. № 1. С. 150-153.

8. Сергеева О. Р. Сутність та основні аспекти управління грошовими потоками підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 12, Ч. 2. С. 107-110.

9. Барановська А.С. Оцінка ефективності дебіторської та кредиторської заборгованості. *Вісник Сумського аграрного університету. Серія Фінанси і кредит*. 2010. № 1. С. 51-55.

10. Вареник В.М. Політика управління грошовими потоками в економіці України. *Академічний огляд*. 2014. № 1 (40) 32. С.32-40.

Лаврук О., канд.екон.наук, доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський, Україна

МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Вступ. Однією із головних проблем сучасної економіки України є створення високоефективного мотиваційного механізму господарювання в рамках корпоративного управління, оскільки ніщо так не зумовлює якість, темпи і кінцевий успіх виходу економіки України з кризи, як ефективна система спонукання людей до праці.

Основна частина. Встановлено [1, 2, 4], що мотиваційний механізм господарювання являє собою сукупність спонукальних причин і усвідомлених способів господарського ставлення до діяльності підприємства, а також господарських процесів виробничих колективів і різних соціальних груп підприємства, що підсилюють шанси на досягнення успіху. На відміну від мотивації праці, яка притаманна кожному працівнику підприємства і малим виробничим групам, члени яких безпосередньо взаємодіють в трудовому процесі, мотивація господарювання має місце в трудових колективах, що взаємодіють у виробничому процесі, а також інших господарських підрозділів підприємства. Ці два види мотивації (праці і господарювання) тісно пов'язані між собою: одні мотиви праці несуть в собі ті чи інші мотиви господарювання, інші – їх генерують. Так, високий рівень внутрішніх мотивів праці породжує підтримку персоналом прогресивних технічних нововведень (один з мотивів господарювання). Зовнішні позитивні мотиви праці, основою яких є заробітна плата, визначають мотиви ощадливості і відповідальності за результати праці.

Очевидно, що чим вищий рівень мотивації високоякісної продуктивної праці членів виробничого колективу, тим поширеніше в цьому колективі господарське ставлення до справи і сильніші мотиви господарювання.

У свою чергу, високий рівень господарської мотивації породжує підприємницький стиль поведінки підприємства, для якого характерні орієнтація на споживача і задоволення його потреб, цільова установка на підвищення потенціалу прибутковості, прагнення до оновлення виробництва і асортименту виробленої продукції, гнучка різноманітна реакція на зміну ситуації на ринку, заохочення ініціативи в пошуку шляхів досягнення успіху, готовність йти на обґрунтований ризик. Тому, формуючись під впливом мотивів високоякісної продуктивної праці, господарська мотивація, в свою чергу, здатна посилити